

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ НАУКИ»

Кафедра філософії та соціально-гуманітарних дисциплін

Лектор: *Переломова О.С.*

Семестр: *1й*

Освітній ступінь: *аспірантура*

Форма контролю: *Екзамен*

Аудиторні години *Лекційні 22 год, практичні 22 год.*

Загальний опис дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Філософія науки» є свідоме, глибоке і цілеспрямоване оволодіння аспірантами сукупністю філософсько-методологічних знань, спираючись на знання, які було набуто під час вивчення в університеті базових гуманітарних дисциплін (філософія, релігієзнавство, соціологія, політологія та ін.), базових дисциплін за професійним спрямуванням та відповідних спецкурсів.

Аспірант має засвоїти специфіку філософського аспекту наукового пізнання, що складає важливу основу для його подальшого професійного зростання, побачити науку в її цілісності та взаємозв'язках, розуміти необхідність і сутність новацій у науці та їх застосування в практиці.

Мистецтво переконуючої комунікації через знання основних законів логіки і риторики становить фундамент професіоналізму фахівця: лікаря, агронома, юриста, політика, менеджера тощо. Тому програма «Філософії» для аспірантів спрямована також на розвиток мовної особистості майбутнього фахівця з ефективним мисленням, якісним мовленням, результативним спілкуванням.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Філософія науки» є:

- розуміння самого феномена філософії і філософії науки як значущого явища суспільного буття;

- оволодіння знаннями в одній із важливих галузей світової і вітчизняної культури;
- ґрунтовного засвоєння основних понять логіки і риторики як основних складників професійної комунікації, чіткого формулювання професійних здобутків, спроможності ефективно публічно виступити;
- свідомої впевненості у своїх можливостях формування духовних інтересів та ціннісних орієнтацій у підлеглих.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми аспіранти повинні знати:

1) на ознайомчо-орієнтованому рівні

- мати чіткі уявлення про філософію як теоретично-методологічне підґрунтя наукового пізнання;
- історію філософії і основні напрями її розвитку в Стародавньому Світі, Україні, Західноєвропейському середовищі;
- основні ідеї найвизначніших мислителів давнини й сучасності.

2) на понятійно-аналітичному рівні

- Світоглядні основи і принципи філософії;
- основні закони логіки і риторики;
- правила побудови промови.

вміти :

1) на рівні стереотипних умінь

- застосовувати знання з історії та теорії філософії в науково-пізнавальному процесі;
- свідомо застосовувати в професійній діяльності загальнонаукові та частково наукові методи і принципи;
- використовувати в процесі комунікації виразові засоби та прийоми риторики.

2) на діагностичному рівні

- проаналізувати аргументація опонента та виявити світоглядні недоліки в його висновках і рекомендаціях;
- здійснювати самоаналіз власної аргументації в публічному виступі;
- підвищувати рівень власної мовленнєвої культури.

Теми лекцій

Тема 1. Філософія як світогляд. Філософія Стародавнього Сходу

1. Предмет філософії. Сутність і структура світогляду
2. Значення світогляду в практичному житті особистості і суспільства
3. Філософська думка в країнах Стародавнього Сходу

Тема 2. Філософія в Стародавній Греції. Досократики і софісти

1. Мілетська школа і проблема начала в натурфілософії
2. Особливості піфагорійського світогляду
3. Іронія і маєвтика в еристиці Сократа. Сократичні школи

Тема 3. Філософія в Стародавній Греції і Римі. Філософія Середньовіччя

1. Філософське вчення Платона про світ ідей і світ речей
2. Онтологія Аристотеля: субстанція, матерія і форма
3. Філософія Стародавнього Риму: скептицизм, стоїцизм
4. Особливості західноєвропейської та східноєвропейської релігійної філософії Середньовіччя

Тема 4. Європейська філософія Відродження, Реформації і Нового Часу

1. Неоплатонізм Георгія ГемістаПлетона та МарсіліоФічіно
2. Новий Час: формування нової парадигми філософування
3. Філософські ідеї французьких мислителів-енциклопедистів

Тема 5. Західноєвропейська філософія XVII–XX ст.

1. Німецька класична філософія в історії філософської думки
2. Позитивізм Дж. Мілля та Г. Спенсера як протиположна класичній філософії
3. Ірраціоналізм Артура Шопенгауера. Філософія прагматизму в США
4. Основні ідеї екзистенціалізму

5. Психолоаналіз Зигмунда Фрейда. Неофрейдизм.

Тема 6. Історія філософської думки в Україні і Росії

1. Особливості формування українського національного світосприйняття
2. Петро Могила – філософ, теолог, просвітитель
3. Українська академічна філософія ХІХ ст.
4. Особливості філософії в Росії ХІХ-ХХ ст.

Тема 7. Філософська картина світу. Буття і матерія. Дух і свідомість

1. Єдність матеріального буття і людського духу
2. Рух як форма існування буття. Простір і час
3. Дух і свідомість. Основні концепції походження свідомості
4. Основні принципи і поняття теорії пізнання

Тема 8. Філософська антропологія: основні поняття і ідеї

1. Світоглядно-методологічний зміст ідеї антропогенезу
2. Проблема взаємозв'язку душі і тіла
3. Людина: особистість, сутність, індивідуальність

Тема 9. Структура і методи наукового пізнання

1. Предметна сфера філософії науки
2. Рівні наукового пізнання
3. Форми буття науки
4. Сутність і структура наукової теорії

Тема 10. Наука як суспільний інститут. Етика науки

1. Соціальні характеристики наукової професії
2. Типи комунікації в науці
3. Науково-технічний прогрес і його моральні проблеми

Тема 11. Філософські проблеми суспільного буття

1. Ідеалістичне і матеріалістичне розуміння поступу історії
2. Сутність і структура продуктивних сил
3. М. Данилевський і О. Шпенглер про культуру і цивілізацію
4. Глобалізація і світовий порядок на межі ХХ-ХХІ ст.

Тема 12. Філософські проблеми природознавства

1. Філософські проблеми фізики й космології
2. Поняття «техніка»
3. Філософські проблеми біології і медицини
4. Проблема смерті і безсмертя людини. Предмет біоетики

Теми семінарських занять

- Тема 1.** Філософія як світогляд. Філософія Стародавнього Сходу
- Тема 2.** Філософія в Стародавній Греції. Досократики і софісти
- Тема 3.** Філософія в Стародавній Греції і Римі. Філософія Середньовіччя
- Тема 4.** Європейська філософія Відродження, Реформації і Нового Часу
- Тема 5.** Західноєвропейська філософія XVII–XX ст.
- Тема 6.** Історія філософської думки в Україні і Росії
- Тема 7.** Філософська картина світу. Буття і матерія. Дух і свідомість
- Тема 8.** Філософська антропологія: основні поняття і ідеї
- Тема 9.** Структура і методи наукового пізнання
- Тема 10.** Наука як суспільний інститут. Етика науки
- Тема 11.** Філософські проблеми суспільного буття
- Тема 12.** Філософські проблеми природознавства